

Кембридж университеті-Назарбаев Университеті-Назарбаев Зияткерлік мектептері зерттеу жобасының 2019 жылғы бастапқы жиналған деректері

Зерттеу тобының атынан

Профессор Коллин МакЛафлин

Зерттеу тобы

- **Кембридж университеті Білім беру факультеті**
Олена Фимьяр, Коллин МакЛафлин, Лиз Уинтер, Наталья Яковец
- **Назарбаев Зияткерлік мектептері ДББҰ**
Зарина Хамидулина, Ксения Турсунбаева
- **Назарбаев Университеті Жоғары Білім беру мектебі**
Ләйла Әбдіманапова, Назипа Аюбаева, Бриджет Гудман, Джанет Хелмер, Закир Жумакулов, Кети Малоун, Жадыра Махметова, Жаңыл Жонтаева.

Үш жылдық зерттеудің және 2019 жылғы деректердің сипаттары

Алдыңғы зерттеу

- 2016-7 – тек 6 пилоттық мектеп + сауалнама
- 2017-18 – 2018 жылда 6 пилоттық+ 6 орта мектеп

2018- 19 жылдардағы ерекшеліктер

- Жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу барысында әр-түрлі обылыстағы жергілікті демографияның әсерін 3 кейс стади зерттеуі арқылы анықтау.
- Әр түрлі 9 мектеп – шағын жинақталған, ауылдық және қалалық тектептер– солтүстікте, оңтүстік және Нұр-Сұлтан қаласында
- Сұхбат, фокус топтар

Жаңалықтар тақырыбы

- Облыстар тарихы және олардың арасындағы қарым-қатынас
- Мектеп директорларын дайындау және қолдаудың маңыздылығы
- Контекстің маңыздылығы
- Теңдік – жағдайлар
- Мұғалімдердің біліктілігі
- Оқушылар мен мұғалімдердің жаңа педагогика мен бағалауға басымдық беруі
- Жүйенің кемшілігі – жалпы орта мектепке емес
- Беріліп жатқан қолдаудың, көсбасшылықтың, НЗМ тәжірибесі мен көрсетіліп жатқан қолдаудың, материалдардың және басқарудың маңыздылығы

Қазақстан орта білім беру жүйесіндегі білім беру инновацияларының трансляциясы және сабақтастығы. D аймағы бойынша кейс-стади: Мұғалімдердің көз-қарастары

D аймағы бойынша кейс-стади зерттеуінің зерттеушілер тобы:

Наталья Яковец (баяндаушы) Кембридж университеті Білім беру факультеті

Закир Жумакулов, Назарбаев Университеті Жоғары білім беру мектебі

Кети Малоун, Назарбаев Университеті Жоғары білім беру мектебі

Жаңыл Жонтаева, Назарбаев Университеті Жоғары білім беру мектебі

НЗМ конференциясы, 24-25-ші қазан, 2019 жыл

Нұр-Сұлтан қаласы

D аймағы бойынша кейс-стади зерттеуіне шолу:

- Зерттеу контексі: D аймағы
- Зерттеу іріктемесі
- Нәтижелер: жаңартылған бағдарлама мен бағалауға мұғалімдердің көз-қарастары
- Бастапқы қортындылар

D аймағы: контекст

- Үлкен қалалық аймақ; қарқынды дамып келе жатыр
- Мектептердің тапшылығы. Тұрғындар санының артуы; бала санының мектеп сиымдылынан артық болуы және бірнеше ауысымда оқуы.
- Мұғалімдердің жетіспеушілігі [мысалыға: мұғалімдердің беделі; мұғалімдер ағымы; қол жетімді баспана бойынша мәселелер]
- Мұғалімдердің біліктілігі бойынша мәселе жоқ; ауылдық жерден қалаға көшкен мұғалімдердің кәсіби құзыреттілік деңгейі;
- Қамтамасыздандыру мен жалақы бойынша қаржылық айырмашылықтар(мысалы: гимназия, лицей, дарынды балаларға арналған мектептер)
- Қалалық деңгейде ынтымақтастасудың жаңа деңгейі: мектептер кластері

Зерттеу іріктемесі

- Білім беру басқармасының өкілдер - 8 адам
- Әр түрлі көлемдегі қалалық мектептер
- Мектеп директорлары – 2 адам
- Мектеп директорларының орынбасарлары – 11 адам
- **Мұғалімдер: 1-3 сыныптар (16); 5-8 сыныптар (36)**
- 8 сынып оқушылары: 18 қыздар және 8 ұлдар
- Ата-аналар: 31 ана және 2 әже

D аймағы: мұғалімдер іріктемесі

	Аймақ іріктемесі	Мектеп іріктемесі	1-3 сынып мұғалімдерімен фокус топтық сұхбат	5-8 сынып мұғалімдерімен фокус топтық сұхбат	Пән мұғалімдерімен сұхбат
D аймағы	Аймақ-1	D қалалық мектеп-иR	1 фокус топ	1 фокус топ	1 фокус топ
	Аймақ-2	D қалалық мектеп-иKR	1 фокус топ	1 фокус топ	1 фокус топ
	Аймақ-3	D қалалық мектеп-иK	1 фокус топ	1 фокус топ	1 фокус топ
Барлығы	3 аймақ	3 мектеп	16 мұғалім	16 мұғалім	16 мұғалім

- Мектеп әкімшілігі арқылы фокус-топқа қатысуға шақыру жасалды
- Сонымен қатар, 4 биология сабақтарына бақылау жүргізілді (үш сабақ ағылшын тілінде өтті)

1 Нәтижелер: Реформа мақсаттарын түсіну және қабылдау

- Жаңартылған оқу бағдарламасын жүзеге асырудағы бастапқыда шатасулар болды, әсіресе бағалау жоспарында
- "Бейімделу процесі" - оның барысында жиынтық бағалау және ата-аналармен қарым-қатынас тұрғысынан кейбір қиындықтар болды
- Орта мектепте реформаны жүзеге асыру бастауыш мектепке қарағанда қиын болды

“5-ші сынып үшін 1-ші тоқсан қиын болды, барлығын түсіндірсек те, бұл көп уақыт алды. Бастауыш сыныпта бір мұғалімге үйренеді, ал 5-ші сыныпта келесі мұғаліммен өте жақсы жүрмесе де, жақсы жүреді. 7-ші сыныптар үшін, баға қоймай оқу қиын болды себебі олар оған үйреніп қалған. Егер қысып тұрмасаң, олардың босаңсып кеткенін және сол сияқтысын көресің.” (D-uK мектебі, 5-8 сыныптың алты мұғалімімен фокус топтық сұхбат)

2а нәтижесі: Жаңа бағдарламаның мазмұнына көз-қарас

- Ортақ тақырыптар бойынша оң көз-қарастар
 - Жаратылыстану, тарих, тіл сабақтары және математика сияқты пәндерде жан-жақты көз-қарастарын дамытып, тереңірек түсінуіне көмектеседі;
 - Басқа сабақтан үйренген білімдерін қолдану арқылы оқушыларға ақпаратты тез игеруге көмектеседі.
 - Ортақ тақырыптар спиральді білім беруді жеңілдеттіреді және әр түрлі тапсырмаларды беруге мүмкіндік туғызады
 - “Сол себептенде ортақ тақырыптар оқушыларға көп көмектеседі; әр сыныпта сипиральды әдіске орай бұл тақырыптар қайталанады, бірақ сондада олар оқушылардың білімдерін және грамматикалырын жылдан жылға толықтырады.” (5-8 сыныптың сегіз мұғалімімен болған фокус топтық сұхбат, D-uKR мектебі)
- Қиындық деңгейі
 - Бастауыш сыныптың оқушыларына бағалау стандарттары көбінесе тым қиын болды

2b нәтижесі: жаңа бағдарлама мазмұны бойынша көз қарастар

- Білімді қолдану
 - Тілдік және АКТ тұрғысынан жан-жақты дағдыларды меңгеру
 - Мектепте үйренген білімдерді шын өмірде қолдана алу мүмкіндігі
- Білім беру деңгейлерінің арасында бағдарламаның үйлесім табуы
 - Блум таксаномиясына негізделген спиральды оқыту үлгісі оқушыларға игерген материалды қайталау арқылы жақсырақ жаттауға және қарапайым тапсырмадан күрделі тапсырмаға жайлап көшуге тиімді болды
- Пәннің өзгеруі
 - Сағаттарды қайта бөлу тұрғысынан оқу жоспарындағы бірнеше елеулі өзгерістер (мысалы, грамматиканы оқыту сағаттары қысқартылды, ал жаратылыстану пәндерінің жаңа тәртібі қосылды; кейбір мұғалімдер өнер және музыка сияқты пәндерде сағаттардың қысқаруына қынжылды)

3 нәтиже: Оқыту практикасындағы өзгерістер

- Оқыту әдістерінің икемділігі мен әртүрлілігі
- Оқушының әл-ауқатына көбірек көңіл бөлу
- Тапсырмаларды қарапайымнан күрделіге қарай және дербес оқуға көшіру (мұнда мұғалімдер оқушыларға шайнап бермейді, өз бетінше ақпарат іздеуге итермелейді)
- Топтық жұмыс оқушыларды ынталандырудың негізгі факторы ретінде қарастырылды
- **Алайда:**
 - Мұғалімдерге топ ішіндегі жеке оқушыларды бағалау қиынға соғады
 - Топтық жұмыстарға көп дайындық қажет

4 нәтиже: Бағалаудың жаңа үлгісі

- [Жиынтық және формативті] бағалау тұрғысынан бастапқы шатасу; мұғалімдер үрейленіп, оны түсіну үшін бір-бірінің көмегіне жүгінуге мәжбүр болды

«Егер сіз былтыр бізге бұл сұрақты қойсаңыз, біз оған басқаша жауап берер едік. Біз осы бағалауды қолдана отырып, екінші жылды өткізіп жатырмыз, сондықтан біз оған үйреніп қалдық: жиынтық бағалауды жазамыз ». (5-8 сынып мұғалімдерімен фокус-топтық талқылау, D-UR мектебі).

- Сабаққа келмейтін оқушылармен жиынтық бақылау жүргізу қиындықтары
- Өзін-өзі бағалауды енгізу оқушылардың күшті және әлсіз жақтары туралы хабардар болу тұрғысынан тиімді деп саналады
- Қатысушылар қалыптастырушы бағалауды енгізуді дағдыларды дамыту мүмкіндігі ретінде қарастырды
- Бастапқыда ата-аналар бағалаудың өзгеруімен келіспеді. Ата-аналарға қалыптастырушы және жиынтық бағалауды түсіндіру бойынша коучинг сессиялары өтті.

5 нәтиже: Кәсіби қолдау және ресурстар

- Кейбір мұғалімдер біліктілікті арттыру курстарына қатысуда қиындық көрмеген және оларды пайдалы деп санаса, басқалары бірден бәрін түсінбейтіндерін айтты
- Практикалық тренингтердің жетіспеуі; бағдарламадағы жаңа өзгерістерді түсінуге мүмкіндік беретін және ағылшын тіліне дайындайтын, қысқа әрі жиі өтетін курстар болса деген тілектер білдірілді
- Бір мектеп ішіндегі мұғалімдер арасындағы сыныпаралық ынтымақтастық; мектепаралық ынтымақтастық - мектептер кластерлері
- Кейбір мұғалімдер оқулықтарға разы болса, басқалары оқулықтарда қателіктер болғанын немесе мектеп бағдарламасына сәйкес келмейтінін атап өтті
- Барлық мұғалімдер қосымша тапсырмаларды дайындаудың және қосымша ресурстар іздеу қажеттілігіне байланысты мұғалімдердің жүктемесінің жоғарылағанын атап өтті, бірақ бастауыш сынып мұғалімдері өздерінің мектептері ұсынған ресурстарға қанағаттанатын сияқты.

6 нәтиже: Үш тілдік саясатты енгізу

- Бастауыш сынып мұғалімдері үштілділік саясатының оның оқушылардың пәндік біліміне тигізетін әсері жағынан кемшіліктерін атап өтті, ал орта мектеп мұғалімдері оқушылардың тілдік білімдерін басқа пәндерді үйрену үшін қолдана алатындығын атап өтті.
- Орта мектептің барлық пән мұғалімдері үштілділік саясатын енгізу туралы оң пікірлерін білдірді.
- **Алайда:**
- Мұғалімдер мен оқушылардың ағылшын тілі дағдылаырын меңгеруі сабақтарды дұрыс өткізуге немесе тақырып мазмұнын түсіндіруге жеткіліксіз болды
- Мұғалімдерге арналған тілдік дайындықтың ұзақтығы, уақыты мен көлемі жеткілікті болған жоқ.

Бастапқы қортынды

- Нәтижелер жаңартылған оқу бағдарламасы мен бағалаудың жаңа жүйесіне көшудің негізгі мақсатын мұғалімдердің жақсы қабылдағанын көрсетеді.
- Енгізу барысында бірқатар кедергілер бар, мысалы, оқу жоспары мен бағалауды түсінбеуі; ата-аналардың қарсылығы; тиісті кәсіби дайындықтың жеткіліксіздігі және болмауы; мұғалімдердің бірлесіп жұмыс жасауына және тәжірибе алмасуының шектеулі уақытың болуы.

“бұл мектепке не үшін бару керек, нені оқу керек және оқудағы мақсатына жауап бере алатын заманауи, ақылды, сауатты адамды қалыптастыру үшін **түбегейлі өзгеріс.**” (D-иК мектебі 5-8 сыныптың алты мұғалімімен фокус-топтық пікірталас)

СОБЫЛЫСЫ кейс-стади

С кейс-стади зерттеу тобы:

Олена Фимьяр (баяндамашы), Кембридж Университеті Білім беру факультеті

Джанет Хелмер, Назарбаев Университеті Жоғары білім беру мектебі

Ксения Турсунбаева, Назарбаев Зияткерлік Мектептері

Ләйла Әбдіманапова Назарбаев Университеті Жоғары білім беру мектебі

С облысы бойынша кейс-стадиға шолу

1. С обылысына – шолу жасау
2. Бастаманың мақсаттарын қалай түсінеді және олар қалай іске асып жатыр
3. Жаңа бағдарламаның мазмұны туралы көз-қарастар
4. Оқыту тәжірибесінің өзгеруі
5. Бағалаудың жаңа моделі
6. Кәсіби қолдау
7. Мектеп ресурстары
8. Үш тілді саясаттың ендірілуі
9. Жинақтаған білім

Білім беру басқармасы және бөлімдері, 2 ауылдық мектеп, 1 қалалық мектеп, далалық зерттеу бойынша рефлексиялар

I. Собылысына – шолу жасау

- Ауыл-шаруашылығымен айналысады; "таза ауасы бар"
- Ауылда "кәрілік" байқалады; зейнеткерлер басым
- Кейбір ғимараттар жартылай қираған
- Жолдар нашар жағдайда, әсіресе қосалқы жолдар және ауыл ішіндегі жолдар
- Ауылдық жерлерден қалаға қоныс аудару мен көшіп кету нәтижесінде оқушылардың саны 4 есе төмен
- Ресурстар мен инфрақұрылым бойынша ауылдық және қалалық аудандар арасындағы айқын айырмашылықтар бар

2. Бастаманың мақсаттарын түсіну және оның іске асуы

- Мектептерде және олардың орналасқан жеріне байланысты (ауыл мен қаланың қарама-қайшылығы) имплементация бойынша көп әр – түрлі көзқарастар бар:
 - Жаңадану реформа бастаудың қозғаушы күші; “үздік тәжірибелерді” енгізу; өмір бойы білім алуға дайындық; нәтижеге негізделген оқыту
 - НЗМ оқушыларының әлеуметтік-экономикалық жағдайын, ресурстарға қол жетімділігін және т. б. салыстыру.
 - Жаңартылған оқу бағдарламасы көп жағдайда нақты ресурстарға қол жеткізудегі айырмашылыққа байланысты қала және ауылдық мектептер арасындағы алшақтықты кеңейтеді.
- Реформалаудың «Жоғарыдан-төменге» тәсілі арқылы жүргізілуі және жүзеге асыру бойынша бейімділіктің аздығы
- Әр аудиторияның түрлі көз-қарастары бар
- БАҚ-тың реформаны таныстыруына байланысты бастапқыда кері көзқарастардың болуы
- Мұғалімдер, оқушылардың ата-аналары “үрейде” болған; қазір олар оған 'біз оған үйрендік дейді.

3. Жаңа бағдарламаның мазмұны туралы көз-қарастар

- Мұғалімдер біліктілікті арттыру курстарына барғаннан кейін реформаны жүзеге асыруға дайын болғанымен, мектеп басшылығы әрдайым қолдау көрсете бермеді.
- Спиральді бағдарлама туралы оң көзқарастар айтылады, ал Кеңес жүйесінде тақырыптар бір рет қана оқытылған.
- Бағдарлама оқушылардың жасына сәйкес келе бермейді, ол «аздап күрделірек», фрагменттелген, «жеткіліксіз тереңірек».
- "Сауаттылық" ұғымын қайта анықтау (орыс тілі); 'Бұл орыс тілі емес, бұл жалпы география [сабағы] (ата-ана пікірі).
- Оқулықтар жаңартылды бірақ осы жаңа оқулықтардың сапасына қатысты сұрақтар туындады. "Оқулықтар-үлкен мәселе".
- Бағдарламадағы пәндерге (жаратылыстану, технология / өнер) сағат сандарының бөлінуі бойынша басқаша пікірлер бар.

4. Оқыту тәжірибесінің өзгеруі

- Мұғалімдер мен оқушылардың білім іздеуге және оқу процесіне рефлексия жасау дағдыларын дамытуға ұмтылуы.
- Мұғалімдердің жасына байланысты оқушыларды оқытқанда айырмашылықтар бар. Көбінесе жас мұғалімдер өз тәжірибелерін өзгертуге құштар.
- Белсенді оқыту; тапсырмалар мен іс-әрекеттің сан-алуандылығы; топтық жұмыстың пайдасы және оның нәтижелілігі бойынша алаңдаушылық туғызатын ойлар; қарым-қатынас жасау дағдыларын жддамыту.
- Оқушылардың дербестігі; өзіндік жұмыс, ақпарат іздеуді үйрену, интернетті сындарлы қолдану.
- Оқушылар оқу процесіне жақсы кіріктірілген. Оқушыларға топта көсбасшылық танытуға көп мүмкіндіктер берілген, оқушылар 'бақытты' және жаңа оқу жолдарын ұнатады.
- Оқушыға бағытталған оқытуға толықтай жүзеге асыру қиындығы бар, әлде де жаттап алуға назар аударылады, Кеңестік білім беру элементтері байқалады.
- Түнгі 3-ке дейін дайындалу кең белең алған.
- Мұғалімдердің сөйлеу уақытының 7-9 минут болу керектігі туралы біліктілікті арттыру курстарда үйретілген.

5. Бағалаудың жаңа үлгісі

- Сабақтың мақсаты мен нәтижелеріне жаңаша басымдылық беріліп жатыр.
- 5 және 7 сыныптарда бағалаудың жаңа формаларымен шатасуы әлі де көп.
- Студенттер алған білім сапасын түсіну қиын.
- Жиынтық бағалау үрейлі, кең қарастырылған, дайындалуға қиын. Мұғалімдер оқушылардың үйрелерін басуға тырысады. Мұғалімдер жиынтық бағалауға дайындалуға ұзақ уақыт жұмсайды.
- Үй жұмысын бермеу оқушылардың мотивациясына керісінше әсер етуде; оқушылардың сабақта қатысуы тоқсандық баға шығарғанда ескерілмейді.
- Ата-аналарға бағалауды түсіну өте қиын:
 - Ата-аналар бағалаудың жаңа формалары бойынша ақпарат алып, тренинг сессияларына қатысты.
 - Кейбір ата-аналар, әсіресе үлкен балалары бар ата-аналар, көбінесе түсіне бермейді, Шебер сыныптардан бөлек, интернет немесе бет пе бет талқылаулар арқылы қарым-қатынас жасайды.
 - Ата-аналарға балаларына көмек көрсету қиын себебі олар басқа оқу жүйесінде білім алған. Кейбір ата-аналардың компьютерге немесе интернетке қосылуға мүмкіндіктері жоқ; қалалық жерде бастауыш сыныптың ата-аналары балаларына көмек көрсетуге мүмкіндігі бар.
- Интернетке жалғану байланысты Күнделікпен жұмыс істеу қиындықтар бойынша туындап жатыр, ауылдық жерлерде пікірлер қалдыру қиын, алайда қалалық жерде ата-аналар Күнделіктегі пікірлерді оқиды.
- Онлайн бағалау/ орта бағасын шығару мұғалімдердің жұмысын жеңілдетті.

6. Кәсіби қолдау

- Мұғалімдерге әлі де қосымша әдістемелік қолдау қажет. Олар бастапқы дайындықтан өтті, бірақ кейінгі дайындықтар жалғаспаған таппаған, әлі де көптеген түсініспеушілік бар.
- Мұғалімдер біліктілікті арттыру курстарына кеткенде, мектепте аз мұғалім қалған.
- Жүзеге асыруды жоғары сапада орындау үшін кейбір жағдайлар орындалмаған.
- Мұғалімдер біліктілік арттыру курстарын өз педагогикасын өзгерту үшін жеткіліксіз деп санайды.
- Қалалық және ауылдық мектептерде біліктілікті арттыру курстарынан кейін қолдау алу бойынша айырмашылықтар бар; қалалық мектеп белсенді түрде қолдау іздейді; ауылдық мектепте 'мазаларын алғанды қаламайды'.
- Қалалық мектеп облыстық және қалалық білім беру бөлімдерінен қолдау алады.
- Мектеп ішіндегі және мектеп-пен-мектеп арасындағы желілер құру өте маңызды; лессон стади топтары бар; коучинг топтары бар
- Өз бетімен білім алудың маңызды орны бар.

7. Мектеп ресурстары

- Реформаның түрлі аспектілерін жүзеге асыру үшін ауыл мектептеріне технологиялар, инфрақұрылым және қаржыландыру жетіспейді
- Жаңартылған оқу бағдарламасы көпшілігінде жоқ ресурстарды талап етеді. яғни, smartboard, әр сыныпта компьютерлер және ғылыми зертханалар жетіспейді.
- Көптеген ауыл мектептері әлі күнге дейін интернетке қосылуға мүмкіндігі жоқ.
 - «Интернеттен ақпаратты табу» тапсырмалары оқулықта берілсе, оқушылар интернет жақсы жұмыс жасайтын жерде оқуға тырысады.
- Қалалық мектептер интернетпен, ДК, айпадтармен, ноутбуктермен жабдықталған.
- Оқулықтар жарқын және түрлі түсті, бірақ кіші сынып оқушыларының рюкзактары үшін үлкен және ауыр.
- Мұғалімдер өз ресурстарын пайдаланады-принтерлер, баспа қағазы, интернетке қол жеткізу үшін ұялы телефондар және сабақ дайындау үшін WhatsApp қолданады.

8. Үш тілді саясаттың ендірілуі

- Жаратылыстану пәндері және информатика мұғалімдеріне үшін 10 айлық 4 айлық біліктілікті арттырау курстарынан өткен; Біліктілікті арттыру курстарынан кейін турақты қолдау; CLIL әдіснамасы бойынша семинарлар; НЗМ және БИЛ сабақтарына қатысу;
- Қала мектептерінің ата-аналары мен оқушылары ағылшын тілінде ғылыми пәндерді үйренуге ықыласпен қарайды.
- Білім басқармасы/бөлімі жылына қанша біліктілікті арттыру курсы оқытылуы керек екенін жоспарлайды; мектептер үшін ағылшын тілінде нақты ғылыми пәндерді оқыту үшін анықталып қойылады;
- 7 - ші және 8-ші сыныптарда бұл сыныптар факультативтік сыныптар ретінде оқытылады; нағыз пән емес сөз үйрену сабағы секілді; 9 - шы және 10-шы сыныптарда толығымен ағылшын тілінде оқытылады.
- Қалалық мектептердегі мұғалімдер ағылшын тілін кешірек (5 сыныптан) енгізуді қолдайды; пәнаралық тақырыптарды 3 тілде қолдайды.
- Бұл саясатқа дейін біз әрдайым үш тілде-қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде оқыдық. "Бұл біз үшін жаңа емес."
- Мұғалімдер біліктілігін арттырған мектептерде оқушылар енді барлық үш тілде еркін сөйлей алады
- Дегенмен, ауылдық мектептерде қостілділікке бұрынғыдай талпыныс бар; біліктілікті арттыру курстарда ғана ағылшын тілін үйренген тәжирибелі мұғалімдердің өзін –өзі бағалауы төмен.
- Мұғалімнің қабілетіне байланысты студенттер нашар айтуды үйреніп жатыр.
- Курсты аяқтағаннан кейін де көптеген мұғалімдер ағылшын тілінен сапалы сабақ өткізуге қиналады.
- Реформаның басқа аспектілері "жылдам дамып жатыр», "Үш тілді білім беру баяулап жатыр«.

10. Жинақтаған білім

- Бірінші сыныптан бастағанда және жылдан жылға қосылып отырғанда **жақсы болар еді.**
- Бірінші қате-мектеп директорларын да үйретпеу. Олар мұғалімдерді қолдамады, өйткені түсінбеді және істей алмады.
- Реформалау барысында мұғалімдер даярлау бағдарламаларында оқушылардан басталуы тиіс еді.
- Жеке мектептердің рейтингісіне әлі де көп көңіл бөлінеді, сондықтан әлі де мектеп рейтингін жақсарту үшін жарыстарға назар аударылады.
- **Орыс тіліндегі «сауаттылық» ұғымының анықтамасын қайта қарауға үгіттеледі.**
- **Ауыл мектептері үшін ресурстар мен инфрақұрылымды жақсартуға үгіттеледі.**
- Өзгерістер баяу жүреді, оларды хабарлау керек.
- Бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі.

АЙМАҚ-Е КЕЙСІ:

Жаңартылған білім мазмұны (ЖБМ) туралы оқушылар мен ата-аналардың пікірі

Аймақ-Е зерттеушілер тобы:

Лиз Винтер, Білім факультеті Кембридж университеті

Назипа Аюбаева, Жоғары білім мектебі Назарбаев университеті

Зарина Хамидулина, Назарбаев Зияткерлік мектептері

НЗМ Конференциясы , 24-25 қазан, 2019

Нур-Султан қаласы

Мазмұны

- Оқушылармен өткізген Фокус-топ мақсаты
- Ата-аналармен өткізген Фокус-топ мақсаты
- Оқушылар мен ата-аналарды іріктеп алу
- Ата-аналардың ЖБМ туралы пікірі
- Оқушылардың ЖБМ туралы пікірі

Оқушылармен өткізген Фокус-топ

ІРІКТЕУ: 8-сынып оқушылары

Қатысушылар саны: 7-10 адам

ЦЕЛЬ: Жаңартылған білім беру мазмұны туралы оқушылардың пікірі

ДЕРЕК КӨЗІН ЖИНАУДАҒЫ ҚОЛДАНЫЛҒАН

ӘДІС:

Фокус-топтық пікірталас

Ата-аналармен өткізген Фокус-топ

ІРІКТЕУ :

1-3 – сынып ата-аналары

5-8 – сынып ата-аналары

Қатысушылар саны: 5-15 адам

ЦЕЛЬ: Жаңартылған білім беру мазмұны туралы ата-аналардың пікірі

ДЕРЕК КӨЗІН ЖИНАУДАҒЫ ҚОЛДАНЫЛҒАН

ӘДІС : Фокус-топтық сұхбат

ІРІКТЕУ

	Аймақты	Мектеп	Оқушылармен Фокус-топтық пікірталас	1-3 сынып ата-аналармен Фокус-топтық сұхбат	1-ү сынып ата-аналармен Фокус-топтық сұхбат
Аймақ Е	Аудан-1	Қалалық мектеп Е-и	1 FG	1 FG	
	Аудан-2	Ауылдық мектеп Е-г	1 FG	1 FG	1 FG
	Аудан-3	Шағын жинақ мектеп Е-м	1 FG	1 FG	1 FG
Барлығы	3 аудан	3 школы	3 FG	3 FG	3 FG

- Фокус-топқа қатысуға шақыру мектеп әкімшілігі арқылы жіберілді
- Ата-аналардың іріктеуге зерттеушілер ықпал ете алмады
- Фокус-топ ата-аналары ең жақсы оқыйтын балалардың ата-аналары болып шықты
- Оқушылады іріктеу үлгерімі жақсы болуына қатсысты екендігі мүмкін болмады

ФОКУС-ТОПҚА ҚАТЫСҚАН АТА-АНАЛАРҒА СИПАТТАМА

- Барлық қатысушы ата-аналар әйел кісілер (44 ата-ана қатысушысының тек біреуі ер – яғни баланың атасы);
- Үздік оқитын студенттердің ата-аналары және Интернетке қосылуға мүмкіндігі барлар;
- 1 бала бар 12 ата-ана (27%), 2 баламен 21 ата-ана (48%) және мектепке баратын 3 -5 баласы бар 11 ата-ана (25%) қатысты;
- 13 ата-ананың (30%) тек бастауыш мектепте балалары болды; 16 ата-ананың (36%) балалары бастауыш және орта мектептерге барады; 15 ата-ананың (34%) балалары тек орта мектепте оқиды;

#Балалар	Мектеп Е-и	Мектеп Е-р	Мектеп Е-т	Барлығы
1 бала	4	5	3	12
2 бала	11	5	5	21
3 бала	2	1	2	5
4 бала		1	2	3
5 бала		3		3
Барлығы	17	15	12	44

Қалалық мектеп Е-и (Қазақ және орыс)

Мектеп Е-и қаланың шетінде орналасқа. Онда көптеген отбасылар жалдамалы арзан «дачаларда» тұрады және қалаға қатынап жұмыс атқарады.

Бұл ауданда Интернетке қол жетімділік шектеулі, сондықтан барлық ата-аналардың Интернетке қосылуға мүмкіндігі жоқ.

Мектеп әкімшілігі ата-аналарының қалаға қатынып жұмыс атқаратын болғандықтан, үлкен балалар кішкентай балаларға қамқор болып қалатындығын айтты.

Көптеген оқушылар ата-аналарының жұмысының өзгеруіне немесе бір жалдамалы үйден екінші үйге көшіп жүруіне байланысты мектепте бір-екі жыл оқиды.

Ауылдық мектеп Е-г (Қазақ)

Мектеп Е-г аудан орталығынан алыс емес жерде орналасқан, бірақ оған жететін жолдың сапасыздығынан қашықта орналасқандай сезіледі.

Мектепке бараған күні бүкіл аумақ әдеттегідей тұманмен қапталған.

Тұман интернет пен ұялы телефонның желіде болуына кедергі келтіреді.

«Интернетке қосылу үшін балалар Интернетке қосылуға болатын белгілі бір жерде тұрып, ұялы телефондарын мүмкіндігінше жоғары лақтырады»

Ауылда тұрғындары бір-бірін жақсы таныйды және барлығы да осы мектепке оқиды.

Мектеп ата-аналары жаңартылған білі мазмұны туралы және оның бала болашағына әсері жайлы жағымды пікірде болды.

Шағын жинақ мектеп Е-м (Орыс)

Фокус-топқа қатысушы ата-аналардың барлығы осы мектепті оқып бітірген, және олардың балалары осы мектепте ата-аналарына сабақ берген мұғалімдерде оқуда.

Мектептегі оқушылардың 90% -ы (ата-аналар) бір этникалық топты құрайды.

Ата-аналар жаңартылған білім мазмұны **адамның және тұтастай елдің өмірін жақсарту үшін** қажет деп түсінеді.

Дегенмен де, олар білім беру сапасы, мұғалімдерді даярлау және олардың өзгеруіндегі рөлі, ата-аналардың балаларын жаңа нәрселерді үйренудегі рөлі, және бағалау жүйесінің сабақтастығы мен жүйелілігі туралы алаңдаушылықтарын білдірді.

1-3 сынып ата-аналардың пікірі

ЖБМ қажеттілігі	Родители, чьи дети обучались по Обновленке в течение трех лет, были лучше осведомлены и поддерживали его влияние на обучение ребенка .
Жаңа бағдарлама	Программаның ең жақсысы, балаға доступно . Маған ұнағаны – бала өзі спокойно программаны оқыйды. Честно сказать, я еще как таковых различий сильных не увидела . То, что там учат, задают, чтобы мы научились читать, писать... Ескі бағдарламамен бізге бұрын жеңілірек болатын, ал қазір кішкене қиындау .
Мазмұны және дәйектілігіСпиральды оқыту	Бағдарламаның ұнағаны, балалардын логикасы мен ой-санасын ашады . Отан туралы оқыдық па? Орыс тілінде де, ағылшын тілінде де Отан. Иә, спиралды түрде бір тақырып ашылды. Нет последовательности , как было в предыдущей программе; Ереже жоқ, баланың өзі ізденісте, маған қиын болғанымен, жаңа программа, менің балам әкетіп жатыр
Оқыту тәсілдері	Мы не против. Те же групповые работы, они стали более раскрепощенной .
Оқулықтар мен жүйелілік	Учебники, нет системности , темы в учебниках не связные . Информация ограничена в учебниках . Правила не написаны должным образом.
Бағалау (Қалыптастырушы бағалау)	Самостоятельная . И, наверное, это именно тот момент, что ее не оценивают. Где-то она, может быть, написала грязно. Учитель пишет в комментарии, а двойки нет. И она старается . Оценки не выставляют . Мы не можем с этим как-то справиться, мы не знаем результат своего ребенка .
Жаңа тақырыптардың өту қарқыны	Но по некоторым вопросам идет очень много тем, они сменяются часто . Мне, кажется, нужно время для закрепления.
Үш тілде білім беру	Енді ағылшын тілін үйрену дұрыс . Үштілді бірдей меңгеру ол оңай емес қой . Енді латын деп... Ағылшын тілді біз отбасымызда ешқайсысы білмейміз, балаға қалай көмектесеміз?
Жаңа пәндер	Сол енді, жаратылыстану қосылды? Балалардың әлі әріп білмей тұра, балаларға «Сақ патшасы, Бірінші адам не?» оқып мазмұндап бер дейді. Бала әлі әріп білмейді, ол қалай оқып, оны мазмұндап береді , мен соны түсінбеймін.
Бала ма, әлде ЖБМ ма?	Может от детей еще многое зависит. У меня ребенок во втором классе. Получается старший сын в четвертом. Что по старой системе ребенок учится, что по новой, у нее нет таких проблем.
Ата-ананың қолдауы	Есть такие ситуации, что я даже помочь ему не могу. Потому что сама этого не понимаю , и он этого не понимает.
Мектеп пен ата-ана арасындағы байланыс	Әр сыныптан екі адамнан шақырып отырады, жиналысқа ... актовый залға. Өткізеді жиналысты. Teachers call us to the meetings, organise round tables, we work in groups. Teachers make us to work in groups as they would do it with our children .
Интернетке қосылу	Бізде қаладағы жерде емесқой. Бұл жерде интернет желісі дұрыс ұстамайды.

5-8 сынып ата-аналардың пікірі

НЗМ тәжірибесін тарату	Назарбаев зияткерлік мектептерде робот жасайды, проект жасайды. Біздің балалардың да ой-санасы өрлейді. Для нас это престижно, то что мы занимаемся получается по обновленной программе. Но на качестве знаний это не отражается, к сожалению. Наша культура она не может так резко взять и перенять эту западную систему образования, внедрить ее, принять и сразу освоить. Педагоги сами, мне кажется, психологически тоже не освоились.
Жаңа бағдарлама	Оно пусть бы шло, но пусть бы шло как вот сейчас шло с первого класса. Вот пусть они дальше идут, но вот нашим седьмой, восьмой, девятой, старшие классы, им это сейчас.
Оқыту тәсілдері	Екеуі де. Беске оқиды. Мұғалімнің поддержкасы да бар, бір жағынан, жақсы түсіндіре алады педагогтар да.
Жаңа тақырыптардың өту қарқыны	Они стараются, потому что я присутствовала на уроках, я видела что они по обновленке как стараются объяснить, как подойти к ним, но как же опять урок закончился все, ваши вопросы это ваши вопросы.
Оқулықтар мен жүйелілік	Учебник это вообще пустота там. Вот детям в школе задание дали, они пришли с интернета списали, что они списали они это не понимают, они ответили на вопросы. Если что-то компьютер не выдает, ребенок злится, учитель не помогает. Урок прошел, ищи, где хочешь, бери с неба, с воздуха.
Бағалау (жиынтық бағалау)	Енді қазір: «ТЖБ-дан неше алып келдің?». «БЖБ», - дейді, оны өзіміз да түсінбейміз Ждем СОРов и СОЧей. То есть, этот результат дается где-то в конце, что мы уже сами подзабыли где-то что-то. И уже, как говорится, поздно уже ребенка травмировать
Үш тілде білім беру	Хорошо, что они учат английский. Всем нужен английский сейчас. Учить все три языка, когда казахский переходит на латиницу. Поскольку в нашем доме никто не изучал английский язык, нам трудно помочь ребенку.
Бала ма, әлде ЖБМ ма?	Егер бала қызықса, әрине оңай. Биыл физика пәні қосылды. Үш тілде өтеді. Қызығушылығы көп. Бәрі балаға байланысты.
Мектеп пен ата-ана арасындағы байланыс	Мы просто тупо учимся, переходим с класса в класс. Что думаю то и говорю, не могу, как сказать, в пользу что-то сказать. Со свои классным руководителем говорила. Она говорит, что программа такая, что им, как сказать, тоже сверху дают эту программу, что они здесь не причем.
Ресурстар	Сейчас по поводу снабжения электротехники у нас всего полно и компьютера и, вот вы может заметили, в каждом кабинете есть интерактивная доска, в этом плане это конечно большой плюс, но опять таки как это сказывается на качество знаний детей.
Қорытынды баға -ҰБТ	А у нас завтра ЕНТ. А как нам быть?

8 сынып оқушыларының фокус-топтағы талқылауының нәтижесінде ЖБМ ағымдағы сыныптағы білім алуларына оң және теріс әсері және өткен жылмен салыстырғанда ең жақсы/нашар өзгерістер туралы жауаптары

Оқуға әсері	8-сынып	6-сыныптан 7-сыныптағы оқытудың өзгеруі
Ең оң әсері	Мұғалімдер жаңа тақырыпты түсіндіріп, содан кейін тапсырмалар берген кезде Жаңа жиынтық бағалау Жеке жұмыс	Біз үшін маңызды ақпаратты таба аламыз; Біз тәуелсіз зерттеу жасай аламыз Шынайы рейтингтер енгізілді Бағалар жоқ
Оң әсері	Оқушылар сабаққа қызығушылық танытқан кезде Оқушылар арасындағы бәсекелестік мотивацияны арттырады; Топтық және жұптық жұмыс тиімді	Топтық талқылау арқылы оқу Өз ойларымыз бен пікірлерімізді еркін айту 5 күнді оқу жеңілдірек; Әр бөлімнен кейін қалыптастырушы бағалау
Бейтарап әсері	Тым күрделі тақырыпқа электрондық құрылғыларды пайдалану Үй тапсырмасы аз Оқулықтардағы тақырыптар арасындағы байланыстың болмауы; Бір күнде тым көп қалыптастырушы бағалаудың болуы Оқу бейнелері; презентациялар; ойындар	Әр түрлі тәсілдермен сөйлеу Бақылау жұмысының орнына қалыптастырушы бағалау
Теріс әсері	Жеке жұмыс Ескі бағдарламаға оралу	Баға орнына кері байланыс беру Оқу бұрын бұндай тез қарқынды емес
Ең теріс әсері	Сыныптағы тәртіпсіздік Мұғалімдер түсіндірместен үй тапсырмасын беруі	Күнделікті бағаның қойылмауы Оқытылатын тақырыптардың қиындауы? Жоғарға сыныпқа теңестірілген Жаңа бағдарлама неғұрлым күрделі және қарқынды, Оқулықтардың көптігі және оларды алып жүрудің қиындығы

ЖБМ туралы оқушылар мен ата-аналардың пікірлерін салыстыру

Оқуға әсері	Оқушылардың пікірі	Ата-аналардың пікірі
Ең оң әсері	<p>Мұғалімдер жаңа тақырыпты түсіндіріп, содан кейін тапсырмалар берген кезде</p> <p>Жаңа жиынтық бағалау</p> <p>Жеке жұмысБіз үшін маңызды ақпаратты таба аламыз;</p> <p>Біз тәуелсіз зерттеу жасай аламыз</p> <p>Шынайы рейтингтер енгізілді</p> <p>Бағалар жоқ</p>	<p>[Дети] независимы. Есть поддержка со стороны учителя, с другой стороны, наши учителя все хорошо объясняют. Я понимаю ОСО.</p> <p>До Суммативки ребенок свободен. Ждем СОРов и СОЧей. То есть, этот результат дается где-то в конце</p>
Оң әсері	<p>Оқушылар сабаққа қызығушылық танытқан кезде</p> <p>Оқушылар арасындағы бәсекелестік мотивацияны арттырады;</p> <p>Топтық және жұптық жұмыс тиімді</p> <p>Топтық талқылау арқылы оқу</p> <p>Өз ойларымыз бен пікірлерімізді еркін айту</p> <p>5 күнді оқу жеңілірек;</p> <p>Әр бөлімнен кейін қалыптастырушы бағалау</p>	<p>Егер бала қызықса, әрине оңай.</p> <p>Те же групповые работы, они стали более раскрепощенной..</p> <p>Суммативка, нет отметок</p>
Бейтарап әсері	<p>Тым күрделі тақырыпқа электрондық құрылғыларды пайдалану</p> <p>Үй тапсырмасы аз</p> <p>Оқулықтардағы тақырыптар арасындағы байланыстың болмауы;</p> <p>Бір күнде тым көп қалыптастырушы бағалаудың болуы Оқу бейнелері; презентациялар; ойындар</p> <p>Әр түрлі тәсілдермен сөйлеу</p> <p>Бақылау жұмысының орнына қалыптастырушы бағалау</p>	<p>снабжение электротехники у нас всего полно и компьютера</p> <p>«Учебники просто пустые»</p> <p>Вот детям в школе задание дали, они пришли с интернета списали, что они списали они это не понимают, они ответили на вопросы. Если что-то компьютер не выдает, ребенок злится, учитель не помогает. Урок прошел, ищи, где хочешь, бери с неба, с воздуха.</p>
Теріс әсері	<p>Жеке жұмыс</p> <p>Ескі бағдарламаға оралу</p> <p>Баға орнына кері байланыс беру</p> <p>Оқу бұрын бұндай тез қарқынды емес</p>	<p>Отсутствие отметок . Я не могу помочь своему ребенку, если я не знаю результатов моего ребенка</p>
Ең теріс әсері	<p>Сыныптағы тәртіпсіздік</p> <p>Мұғалімдер түсіндірместен үй тапсырмасын беруі</p> <p>Күнделікті бағаның қойылмауы</p> <p>Оқытылатын тақырыптардың қиындауы? Жоғарға сыныпқа теңестірілген</p> <p>Жаңа бағдарлама неғұрлым күрделі және қарқынды,</p> <p>Оқулықтардың көптігі және оларды алып жүрудің қиындығы</p>	<p>После окончания урока оставшиеся вопросы остаются без ответа</p> <p>Обновленка более сложный и трудный для детей, чем это было в старой программе;</p>

THANK YOU

<http://www.educ.cam.ac.uk/networks/eri/>